

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.17 ”Crearea, evaluarea și implementarea soiurilor noi de viță de vie și a clonelor soiurilor omologate, conforme schimbărilor climatice și principiilor de agricultură durabilă”, director de proiect: Dr. hab. CAZAC Tudor, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologie Alimentară, pentru anii 2020-2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 19 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Pe prim plan în scopul și obiectivele programului este plasat termenul „crearea”, dar analizând rezultatele expuse se observă că dintr-un volum destul de mare de hibridări care se realizează anual (mii de flori), doar doua soiuri au fost omologate, restul sunt clone a soiurilor deja existente. Sigur ca ameliorarea necesita timp (ani). Programul respectiv este o continuitate a cercetărilor programelor anterioare din domeniu. Dar rezultatul ce ține de creare lasă de dorit.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Au fost publicate 54 lucrări, printre care: monografiile naționale – 1, articole în alte reviste din străinătate recunoscute – 5, articole în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cat. A – 1, cat. B - 2, cat. C – 8, articole în alte reviste naționale – 6, articole în culegeri de lucrări științifice (peste hotare/RM) – 7/11, articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare/ cu participare internațională) – 1/3, teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 5, teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 4.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Rezultatele științifice obținute în cadrul proiectului au o valoare științifică și social-economică semnificativă. Acestea contribuie la acumularea de noi date teoretice despre însușirile agrobiologice și tehnologice ale soiurile create în cadrul institutului. Implementarea soiurilor cu rezistență sporită permite reducerea cheltuielilor pentru protecția lor fitosanitară. cu cca 150-200 Euro/ha. O valoare deosebită au clonele asanate, care asigură un profit de până la 15 mii

lei/ha, iar un ha plantat cu soiuri noi asigură un profit de până la 25 mii lei/ha. Prin implementarea elementelor tehnologice noi elaborate se reduc cheltuielile de întreținere a plantației și sporește calitatea strugurilor. A fost obținut un brevet de invenție pentru soi, au fost înaintate 2 cereri de brevet și 5 adeverințe de soi.

Obiecție: Pentru un program de o asemenea anvergură se cere ca valoarea socio-económica a rezultatelor obținute să fie la un nivel mult mai palpabil.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

La realizarea proiectului au participat 7 tineri din 36 executori ce constituie cca 20%. Au fost susținute 2 teze de doctor în științe.

Punctajul mediu acordat: 24,0

Concluzii și recomandări:

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au o mare valoare teoretică și aplicativă. Din punct de vedere teoretic datele obținute prezintă noi cunoștințe despre însușirile agrobiologice și tehnologice ale soiurilor vechi autohtone și cele create în cadrul institutului. Materialul biologic obținut constituie baza ameliorării și dezvoltării în continuare a sortimentului viței de vie. În plan aplicativ a fost obținut un brevet pentru soi de plante și 5 adeverințe de soi de plantă, a fost realizat programul de hibridare cu cca 600 genitori cu rezistență sporită la maladii, ger și îngheț, au fost omologate soiul Meleag și câteva clone, au fost perfecționate programele de protecție integrată contra bolilor și dăunătorilor, a fost elaborat un sistem științific de evaluarea resurselor pedo-ampeloecologice ale teritoriului din zonele vitivinicole ș.a. realizări. Scopul și obiectivele proiectului au fost realizate.

Se propune calificativul general: Bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc

